

УДК 331.41:618.17-008.8

ГІГІЄНА ПРАЦІ ЖІНОК ПРИ МЕНСТРУАЦІЇ, СТАН ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНІ

Першегуба Я.В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

Зростання матеріального благополуччя звичайної сім'ї та збільшення її прибутку в свідомості людей пов'язано перш за все з тим, що в сім'ї повинен працювати чоловік та дружина. Однак так було не завжди, 100-120 років назад, коли лише працював батько, величина заробітку обумовлювалася вартістю необхідних життєвих потреб його сім'ї. З приходом капіталізму, жінки завоювали право на працю, проте доходи сім'ї не збільшилися. Ціна за працю дорослого працівника знизилася на стільки, що його дохід разом з дружиною став ледве покривати необхідні потреби сім'ї [1].

Жіночий організм в порівнянні з чоловічим має ряд особливостей щодо обмінних процесів на біохімічному рівні, які відіграють визначальну роль у здоров'ї і працездатності жінки [2].

Використання жіночої праці на виробництві висуває проблеми, що стосуються фізіологічних особливостей жіночого організму [3].

Постановка завдання – системний аналіз даних наукової та науково-методичної літератури з проблеми гігієнічного забезпечення жінок на виробництві при місячних.

Методи дослідження – метод теоретичного аналізу наукової та науково-методичної літератури [4].

Результати роботи і їх аналіз. Під терміном «менструація» розуміють частину менструального циклу жіночого організму, в якому відбувається відторгнення функціонального шару ендометрію, яке супроводжується кровотечею [5]. Тривалість нормальної менструації від 3-5 днів до 7 днів. Під час кожної менструації втрачається 50-150 мл. крові [6]. Якщо врахувати, що в сучасних представниць прекрасної статі менструальна функція включається після 11 років і завершується на шостому десятку літ, в середньому за все життя «набігає» близько 8 років «критичних» днів [7].

Проведений аналіз наукової та науково-методичної літератури показав, що у літературі існує чимало досліджень, присвячених впливу трудового процесу і факторів виробничого середовища на організм жінок, враховуючи різні вікові періоди, специфічні фізіологічні стани жінок, їхні фізіологічні особливості, які можуть впливати на стомленість, працездатність та на продуктивність праці [8-14]. В науковій літературі є досить багато праць присвячених впливу конкретних несприятливих факторів навколишнього середовища та виробничих факторів (шум, вібрація, електромагнітне поле, освітлення робочого місця, вимушена робоча поза, мікроклімат) у зміні показників репродуктивного здоров'я жінки [11-16]. Проте дуже мало праць присвячених саме впливу стану місячних жінки на її працездатність та самопочуття на робочому місці. Поодинокі дані зустрічаються в працях присвячених медико-гігієнічному забезпеченню тренувального процесу у жінок-спортсменок [17]. Такі дослідження сучасному жіночому спорті вищих досягнень проводяться через те, що застосування великих фізичних навантажень обмежено рамками менструального циклу, зокрема лише тими його фазами, в яких підвищується працездатність [18-20]. Враховуючи, що в кожній жінки характер та тривалість протікання фаз менструального циклу є індивідуальним деякі тренери почали вже враховувати ці зміни при побудові тренувального процесу [21]. Зустрічаються також роботи в яких не враховуються фази місячного циклу [22-24].

Дані наукової літератури говорять про те, що при менструації, особливо на її початку впродовж перших двох днів, у жінок. Як правило виникають больові відчуття в нижній частині живота, підвищена роздратованість, у багатьох випадках з'являється апатичний настрій та в'ялість у рухах [25], виражені ознаки вегетативних реакцій, по-

рушення серцевого та дихального ритмів [26]. Внаслідок цього кожна третя жінка, в якій є менструація вдається до медикаментозних засобів через погане самопочуття, а кожна четверта звертається за медичною допомогою [27].

За оцінками Міжнародної організації праці із загальної кількості працівників в світі – 2,9 мільярда людей, жінки становлять 1,2 мільярда осіб. В Україні, серед працівників шкільних закладів відсоток працюючих жінок складає 84,5%. Найбільше жінок

працює в таких галузях, як освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги [28,29].

В Україні, відповідно до гігієнічної класифікації [30] для чоловіків та жінок виділяють лише окремо умови праці за показниками важкості трудового процесу (фізичне динамічне навантаження; маса вантажу, що піднімається та переміщується вручну; статичне навантаження) величина всіх інших факторів (фізичні, хімічні, біологічні, напруженість праці) є однаковою для обох статей.

Висновки

1. Питання забезпечення оптимальних умов працюючих жінок при менструації потребує подальшого вивчення.
2. В гігієнічні класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу потрібно передбачити врахування фаз місячного циклу жінок.
3. При вивченні впливу місячних жінки на її працездатність та самопочуття на робочому місці використовувати досвід по забезпеченню тренувального процесу у жінок-спортсменок спорту вищих досягнень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Эрисман Ф.Ф. Основы и задачи современной гигиены: Избранные произведения. – Москва: МЕДГИЗ, – 1959. – Т.2. – С. 100-101.
2. Вовчаниця Юлія. Підготовка спортсменок високої кваліфікації із залізодефіцитними станами / Юлія Вовчаниця // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2012. – №1. – С. 12-15.
3. Даценко І.І. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Навчальний посібник / І.І. Даценко, Р.Д. Габолич. – Київ: Здоров'я, – 1999. – С. 531-532.
4. Басков А.Я. Методология научного исследования / А.Я. Басков, Н.В. Туленков. – Киев: МАУП, – 2004. – 215 с.
5. Менструация. Материал из Википедии – свободной энциклопедии [электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F>.
6. Гигиена менструального периода [электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://www.doctorurolog.ru/zhenskoezdorovie/45.html>.
7. Гинекология Красный день календаря [электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://www.policlinica.ru/arts121.html>.
8. Охріменко П.В. Вплив виробничих процесів на здоров'я жінок, які працюють на швейному виробництві / П.В. Охріменко // Довкілля та здоров'я. – 2009. – №4. – С. 54-57.
9. Айламазян Э.Г. Влияние экологической обстановки на здоровье женщины. Новый взгляд на проблему / Э.Г. Айламазян, Т.В. Беляева, Е.Г. Виноградова // Вестник Российской ассоциации акушеров-гинекологов. – 1996. – №2. – С. 13-16.
10. Бугаев В.Н. особенности заболеваемости работниц швейного производства с учетом возраста / В.Н. Бугаев // Советское здравоохранение. – 1982. – № 7. – С. 1-14.
11. Васильева Л.А. Условия труда, гинекологическая заболеваемость и состояние специфических функций у работниц промышленных предприятий / Л.А. Васильева, Я.П. Сельский,

- И.М. Трахтенберг // Тезисы доклада съезда акушеров-гинекологов. – Киев, – 1976. – С. 194-195.
12. Евтушенко Г.Ю. О влиянии условий труда женщин на исход беременности и родов / Г.Ю. Евтушенко, Е.П. Курнева, Э.С. Пак // Гигиена труда и профессиональных заболеваний. – Москва, – 1991. – №7. – С. 32-34.
 13. Механтьев И.И. Влияние производственных процессов на здоровье работающих / И.И. Механтьев, Н.В. Чувинова // Мед. труда и пром. экол. – 2002. – №7. – С. 29-31.
 14. Тарасова Л.А. Факторы производственной среды и патологии репродукции / Л.А. Тарасова, Н.С. Сорокина, Г.Н. Лагутина // Мед. труда и пром. экол. – 1999. – №3. – С. 13-15.
 15. Иванов А.В. Репродуктивная функция женщин, работающих в условиях комбинированного действия магнитных полей / А.В. Иванов, А.А. Кожин // Мед. труда и пром. экол. – 1999. – №3. – С. 26-29.
 16. Гвозденко Л.А. Вплив електромагнітних випромінювань на працівників швейної промисловості / Л.А. Гвозденко, В.І. Назаренко та ін. // Охорона праці. – 2003. – №1. – 46 с.
 17. Шахлина Л.Г. Функциональное состояние, физическая работоспособность квалифицированных спортсменок с учетом биологической цикличности женского организма / Л.Г. Шахлина // Наука в олимпийском спорте. – 1997. – №16. – С. 84-90.
 18. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в Олимпийском спорте / Платонов В.Н. – Киев: Олимпийская литература, – 1997. – 583 с.
 19. Шахлина Л.Я.-Г. Медико-биологические основы спортивной тренировки женщин / Шахлина Л.Я.-Г. – Киев: – Наукова думка, – 2001. – 326 с.
 20. Погодина С.В. Вариабельность сердечного ритма спортсменок в различных фазах менструального цикла / С.В. Погодина, В.С. Юферев // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Биология, химия». – Том.25 (64), 2012. – №1. – С. 188-195.
 21. Рода Ольга, Маріонда Иван Тенденції наукових досліджень спортсменок в аспекті статевих особливостей / Ольга Рода, Иван Маріонда // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць, –2012. – №4 (20). – С. 473-478.
 22. Сологубова С.В. Морфофункциональные особенности женщин первого зрелого возраста, которые нужно учитывать при построении программы фитнес-тренировок / С.В. Сологубова // Физическое воспитание студентов, – 2011. – №1. – С. 118-122
 23. Мороз Олена Енерговитрати молодих жінок (20-35 років) та їх зв'язок з показниками маси тіла / Олена Мороз // Молода спортивна наука України, –2008. – Т.4. – С. 141-144.
 24. Макарчук М.Ю. Адаптація осіб різної статі до діяльності з високим рівнем відповідальності за результат / М.Ю. Макарчук, Л.В. Чікіна, П.І. Ярчук та ін. // Вісник Черкаського університету. Серія «біологічні наук», – 2010. – Вип.180. – С. 50-58.
 25. Артем'єва Г.П. Модифікування методики тренувань жінок-спортсменок в акробатичному рок-н-ролі під час мензісу / Г.П. Артем'єва // Теорія та методика фізичного виховання, – 2009. – №11. – С. 36-38.
 26. Юферев В.С. Дыхательный ритм, как один из биоритмологических критериев эффективности адаптивного регулирования механики дыхания спортсменок в различных фазах менструального цикла / В.С. Юферев // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Биология, химия». – Том.23 (62), – 2010. – №1. – С. 142-149.
 27. Похолечук Ю.Т. Современный женский спорт / Похолечук Ю.Т., Свечникова Н.В. – Киев: Здоров'я, – 1987. – 192 с.
 28. Комсомольская правда в Украине. Мужчина и женщина на работе: Война полов. [электронный ресурс] – Режим доступа: <http://kr.ua/daily/300311/273025/>
 29. Суспільство. Сьогодні в світі жінок, що працюють, рекордна кількість. [електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rbc.ua/ukr/top/show/segodnya_v_mire_rabotayushchih_zhenshchin_rekordnoe_kolichestvo_1173342875.

30. «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища. Важкості та напруженості трудового процесу» ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002. – [Діюча від 27.12.2001]. – Київ : МОЗ України, – 2002. – (Гігієнічна класифікація).

Резюме. Цель исследования – системный анализ данных научной и научно-методической литературы по проблеме гигиенического обеспечения женщин на производстве при месячных.

Методы исследования – методы теоретического анализа научной и научно-методической литературы, обобщения, синтеза, абстрагирования.

Результаты исследования. Исследованы проблемы влияния состояния месячных женщины на ее работоспособность и самочувствие на рабочем месте и подходы управлением этим состоянием. Показано, что в Украине, гигиенические вопросы обеспечения оптимальных условий работающих женщин при менструации требует дальнейшего изучения.

Summary. The purpose of the study – a systematic analysis of scientific and methodological literature on the issue of hygiene supplies for the manufacture of women during menstruation.

Methods of research – methods of theoretical analysis of the scientific and methodological literature, compilation, synthesis, abstraction.

Results of the study investigated the influence of the state of the problem of monthly women the function and health in the workplace and management approaches that state. It is shown that in Ukraine, hygiene issues to ensure optimal conditions of working women during menstruation requires further study.

УДК 618.3+616-053 (477.63)

РЕПРОДУКТИВНІ РОЗЛАДИ ЖІНОК ТА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ НОВОНАРОДЖЕНИХ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ

Богоявленська В.Ф., Харламова А.В., Бичова О.Г.
ДП «Український НДІ промислової медицини»

Актуальність дослідження. Протягом останніх десятиліть репродуктивне здоров'я населення України, попри виконання ряду програм, спрямованих на його збереження, залишається незадовільним. Серед населення України зафіксований негативний перебіг генетичних процесів, які ведуть до збільшення генетичного вантажу, народження поколінь зі зниженими адаптаційними можливостями [1-3].

Серед значного різноманіття факторів довкілля, які негативно впливають на репродуктивне здоров'я, хімічний фактор займає пріоритетне місце, він негативно впливає на перебіг вагітності та пологів, розвиток новонародженого, функціонування важливих систем організму [3-5].

В умовах, коли популяція вимушена адаптуватися до нових умов середовища і змінювати параметри структури, розвивається несприятливий тип генетичної динаміки, в результаті якого зростає рівень гетерогенності популяції, знижуються показники пристосованості до існуючих умов середовища, що приводить до зростання рівнів спонтанних викиднів, вроджених аномалій розвитку, дитячої смертності тощо [1-6]. Недооцінка цієї проблеми у недалекому майбутньому може позначитися на популяційному рівні і зашкодити як окремій людині, так і суспільству в цілому.

Мета досліджень: визначення залежності патології вагітності, пологів та патологічних станів новонароджених від рівня на-